

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-18-0070

Generácia Z - nové výzvy dospievania.

Zodpovedný riešiteľ **prof. Mgr. Andrea Madarasova Geckova, PhD.**

Príjemca **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach - Lekárska fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ústav psychológie zdravia a metodológie výskumu

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

V zahraničných karentovaných časopisoch sme publikovali 30 vedeckých prác, pričom ďalších 6 prác bolo zaslaných do redakcií zahraničných karentovaných časopisov. Okrem toho bola jedna práca publikovaná v domácom karentovanom časopise a ďalších 10 v domácich recenzovaných časopisoch a zborníkoch. Publikovaná bola jedna monografia v SR. Zaznamenali sme 169 citačných záznamov v databáze Web of Science.

Blinka L., Stašek A., Šablatúrová N., Ševčíková A., Husarova D.: Adolescents' problematic internet and smartphone use in (cyber)bullying experiences: A network analysis. Child and Adolescent Mental Health 28, No. 1, 2023, pp. 60–66. WoS citácie: 1, SSCI: PSYCHOLOGY, CLINICAL, 2022/Q1, IF:6,1

Badura P., Hamrik Z., Dierckens M., Gobina I., Malinowska-Ciešlik M., Furstova J., Kopcakova J., Pickett W.: After the bell: Adolescents' organized leisure-time activities and well-being in the context of social and socioeconomic inequalities. Journal of Epidemiology & Community Health 2021, 75, 628-636. WoS citácie: 12, SSCI: PUBLIC, ENVIRONMENTAL & OCCUPATIONAL HEALTH, 2022, IF:6,3

Faltýnková A., Blinka L., Ševčíková A., Husárová D.: The Associations between Family-Related Factors and Excessive Internet Use in Adolescents. Int J Environ Res and Pub Health 2020,17:1754 WoS citácie: 48, SSCI: PUBLIC, ENVIRONMENTAL & OCCUPATIONAL HEALTH, 2021/Q1, IF:4,614

Bittó Urbanová L., Holubcikova J., Madarasova Geckova A., Reijneveld S.A., van Dijk J.P.: Does Life Satisfaction Mediate the Association between Socioeconomic Status and Excessive Internet Use? Int. J. Environ. Res. Public Health 2019, 16, 3914 WoS citácie: 16, SSCI: PUBLIC, ENVIRONMENTAL & OCCUPATIONAL HEALTH, 2021/Q1, IF:4,614

Madarasová Gecková A., Husárová D. eds.: Sociálne determinanty zdravia školákov HBSC - Slovensko - 2021/2022 Národná správa o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní 11-, 13-, a 15-ročných školákov na základe prieskumu uskutočneného v roku 2021/2022 v rámci medzinárodného projektu „Health Behaviour in School-aged Children“ (HBSC), Equilibria Košice 2023, ISBN 978-80-574-0213-8 (tlačená publikácia), ISBN 978-80-574-0214-5 (elektronická publikácia), DOI <https://doi.org/10.33542/SDZ-0214-5>

Uplatnenie výsledkov projektu

Vychádzajúc zo štúdií realizovaných na národne reprezentatívnych vzorkách dospelých vo veku 11, 13 a 15 rokov boli spracované prevalencie, rodové a vekové rozdiely vo viac ako 160 ukazovateľoch duševného zdravia, fyzického zdravia, so zdravím súvisiaceho správania a sociálneho kontextu, ale tiež zmeny v ukazovateľoch za posledných 12 rokov (2014/ 2018/ 2022), či výroky dospelých ilustrujúce dané témy a tieto zistenia sú spracované v monografii, ktorá je verejne dostupná.

S využitím získaných poznatkov a na základe výpovedí dospelých sme pripravili krátky filmový dokument výpovedí dospelých vrátane anglických titulov, ktorý bol spracovaný aj vo forme traileru a je verejne dostupný, zaznamenal viac ako 700 zhliadnutí.

V priebehu riešenia projektu sme sa zapojili do 8 vzdelávacích aktivít (semináre, webináre, podcasty, videoklipy) využívajúcich zistenia z riešeného projektu. Viedli sme 30 diplomových a 11 bakalárskych prác súvisiacich s riešeným projektom. S riešeným projektom súviselo 5 obhájených dizertačných prác, pričom ďalšie 2 dizertačné práce sú ďalej vedené a tiež jedna habilitačná práca.

V rámci popularizačných aktivít, boli zistenia riešeného projektu prezentované v 8 príspevkoch na zahraničných vedeckých konferenciách, skrze 16 aktívnych účastí na domácich odborných konferenciách a diskusiách, v 15 príspevkoch v audiovizuálnych médiách a pravidelnými príspevkami (cca 130) na webových platformách šírených aj cez sociálne siete.

Výskumné zistenia boli prezentované v rámci série prednášok organizovaných Radou mládeže Košického kraja (Rožňava, Michalovce, Sobrance, Spišská Nová Ves, Trebišov a Košice, december 2019) a v spolupráci s miestnou samosprávou a miestnymi organizáciami pôsobiacimi v oblasti mládeže, ale tiež sme realizovali sériu prednášok na tému "Kyberšikanovanie" pre žiakov ZŠ v súvislosti s Národným projektom Podpora ochrany detí pred násilím pod záštitou UPSVaR (Košice, november 2019). Zástupcovia výskumného tímu boli prizvaní na rokovanie k príprave stratégie SR pre mládež na roky 2021 – 2028 (október 2019). Podpísané bolo memoranda o spolupráci s Detskou organizáciou FENIX, o.z. (november 2019).

Výskumný tím HBSC štúdie získal významné ocenenie FeDoR v kategórii Pierko pomoci za spoluprácu na projekte "Zdravie nie je klišé", vďaka ktorému je Národná správa HBSC obohatená o výroky detí a hlas mladých (november 2020) a bol tiež rektorom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika ocenený cenou rektora za mediálny ohlas na štúdiu HBSC o živote slovenských školákov (september 2019).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Riešenie tohto projektu umožnilo preskúmať špecifiká dospievania generácie Z kombináciou kvantitatívnych a kvalitatívnych metód s uplatnením participatívneho prístupu a multidisciplinárnej spolupráce. Kvalitatívne údaje (zber údajov 2020, 107 respondentov, 11 konzultácií, tri témy) nám umožnili hlbšie porozumieť skúsenostiam dospelých súvisiacich s transferom kultúrneho kapitálu, s osvojovaním zdravého životného štýlu a s

využívaním digitálnych technológií. Konzultácie s dospelými a dospelými (2021, cca 100 stakeholderov, 25 online konzultácií) sme využili pri identifikácii kľúčových formujúcich vplyvov a kľúčových výskumných otázok, čo sme zohľadnili pri vývoji nových nástrojov aj pri príprave protokolu štúdie HBSC 2022 (zber údajov 2022, národne reprezentatívny súbor školákov vo veku 11-15 rokov, 94 škôl, 10142 respondentov). Prevalencie, rodové a vekové rozdiely vo viac ako 160 ukazovateľoch duševného zdravia, fyzického zdravia, so zdravím súvisiaceho správania a sociálneho kontextu, ale tiež zmeny v ukazovateľoch za posledných 12 rokov (2014/ 2018/ 2022), či výroky dospelých ilustrujúce dané témy boli spracované v monografii. Analýza kvantitatívnych údajov nám umožnila lepšie porozumieť ako digitálne technológie, školské prostredie, spánok, fyzická aktivita či nepriaznivé okolnosti súvisia s ukazovateľmi zdravého vývinu dospelých.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Implementation of this project enable to explore the the specifics of the maturing Generation Z through a combination of quantitative and qualitative methods with application of a participatory approach and multidisciplinary international cooperation. Qualitative data (data collection 2020, 107 respondents, 11 consultations, three themes) allowed us to gain a deeper understanding of adolescents' experiences related to the transfer of cultural capital, the adoption of a healthy lifestyle and the use of digital technologies. We used consultations with adolescents and adults (2021, approx. 100 stakeholders, 25 online consultations) to identify key formative influences and key research questions, which we took into account in the development of new tools and in the preparation of the HBSC 2022 study protocol (data collection 2022, nationally representative sample of school-aged children, 11-15 years, 94 schools, 10142 respondents). Prevalences, gender and age differences in more than 160 indicators of mental health, physical health, health-related behavior and social context, but also changes in indicators over the last 12 years (2014/ 2018/ 2022), and statements of adolescents illustrating the given topics were processed in the monograph. The analysis of quantitative data allowed us to better understand how digital technologies, the school environment, sleep, physical activity or adverse circumstances are related to the indicators of healthy adolescent development.